

N°. 36.

Birmdeenâ 4. (16.) September

1867.

Uahditajs.

Cetfchsemmes sinnas. No Rihgas: General-gubernatora pahreisošana.

Ahrsemmes sinnas. No Wahzsemmes: Pahre Pruhfchu fuh-tito ministeru Meksika. No Italias: Pahre generali Garibaldi. No Franzijas: Pahre keisera Napoleona wefsofchonohe Salzburgâ un pahre Wahzsemneetu fabeefošanasohs. No Englandes: Sinna no Abissinijas. No Spantas: Sinnas pahre dumpti. No Konstantinopeles: Sinnas no Randias fallas. No Wetsilas: Pahre to isnihzinatu keisera walfiti.

No Rihgas: Pahre nelaimigeem notikumeem. No Pohju semmes: Pahre flabdi, to uhdens pluhdi tur padarrijufchi.

Wahzsemme un Franzija. Gohda fwehiti. Behters un Tschaulfki. Undeles sinnas. Sludbinaschanas.

Cetfchsemmes sinnas.

No Rihgas. Mubfu augsti zeenigs Widssemmes, Kurssemmes un Iggaunu semmes general-gubernators, general-adjutants Albedinski, 28tâ August deenâ no ahrsemmes pahreisoja mahjâ. — Arri zeen. Widssemmes gubernators Dr. A. v. Dettingen, las us Ahrensburgu bij isbrauzis ammata darrifchanâs, 27tâ August pahreisoja mahjâ.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Is Berlines raksta, ka jau 9tâ September wifs Pruhfchu karra-spehls no Luffsburgas aisgabjis. Pruhfchu waldifchana nu tuhda rakstijuse Hollandes fehninam, lai tas ar darroht to, las wiinam peenahlahs, — lai Luffsburgas walles un zilfabeles tuhlin leefoht noahrdiht.

— Pahre to Pruhfchu fuh-tito, baron v. Magnus, las Meksika dshwio, raksta tâ: Baron Magnus us keisera Maksimiliana luhgschanu Juni mehneft esfoht us Kweretaro pilsehtu reisojis un no tejenes brauzis us San Lui Potosi pilsehtu, tur toreif presidents Suarez dshwoja. Tê wiinuu ar leelu zeemischanu un laipnibu usnehmufchi; bet to nefa newarreis no Suarez isdabbuht, lai keisera Maksimi-

liana dshwiba tiktu taupita. Kad nu keisers baronu bij luhdsis, lai tas, ja neisdobdahs wiinna dshwibu glabht, tuhlin steidsotees atpakkat us Kweretaro pilsehtu, tad wifsch arr bes lawefchanahs tâ darrijis un bijis flabt, tad 19tâ Juli keiseru noschawufchi. Tai walfkarâ preefsch sawas mirfchanas keisers generali Eskobedo bij luhdsis, lai wiinna lihki Pruhfchu fuh-titam baronam v. Magnus isdohdoht, las gabdashoht, ka wiinuu us Ciropu aisfuhita. Bet kad generalis to lihki neisdewis wis, tad barons tuhlin dewees atpakkat us San Lui Potosi pilsehtu pee Suarez. Bet tê drudsis to mettis us gultas; jo wifs tas behdigs notikums un tahs reisošanas deenahm un naktihm pa tahdahm weetahm, tur freetu zekku nam, wiinuu dikti nopuhlejufchas. Tur nu gan brangs Ciropeschu dotteris wiinuu kohpjocht un warroht zerreht, ka palifchoht weffels. Tâ tad nu gan teefa, ka keisera Maksimiliana lihkis wehl turpat Meksika. — 29tâ August (10tâ Sept.) Pruhfchu fehnifsch Berlinê eefahjis Seemeka beedribas walfis runnas deenu un sawâ runnâ peeminnejis, ka jau multas huhfchana wiinni labbi faderrotees ar Deenwiddeeku walftehm un wifsch zerroht, ka wifs, to fehinni runnas-deenâ nospreedischoht, huhfchoht par labbu wiffai Wahzu tautai un us to dibbinaschotees, ka mihtais meers warroht pastahweht.

No Italias. Italeefchi to generali Garibaldi wehl zeeni ar to paschu zeenifchann, kâ agrafôs gabdôs un tur wifsch parahdahs, tur ar leelu gohdu un gamilefchanu teel fanemts kâ pats fehnifsch. Sinnams, ka patte waldifchana tahdu wihru neusfatta wis par neetu, bei tam zekku greesch til daufs, kâ tas waldifchanas gohdam nestlahde. Sinnam, ka

Garibaldis taggad Rohmas tuwumâ pamih't un gaidiht gaida, lai Rohmeesch'i pazeltöhs us dumpi prett pahwesta waldischanu, ka warretu Rohmu usnemt un Italias kchninam to nodoh't par galwas-pilsfehtu, zaur to tad arri pahwesta laiziga wahja waldischana buhtu pabeigta. Lai nu gan Italias kchninam par to nelahda flahde, tomehr winsch Franzuschu keiseram weenreis irr apsohlijis, ka Rohmu aissfargahs, lai no ahrenes nelas tai neusmahzahs un Napoleons nu zeeti pakkat flattahs, moi tà noteel un newarr zeest, ka Garibaldis us Rohmu gluhne. Ja Rohmeesch'i paschi sahltu dumpi zelt, tad Italias kchninam pah'r to nelahda atbilde nebuhtu — kad arri Garibaldis tur pullâ eemaisitohs un lâ redsams, tad Garibaldis us to gaidiht gaida. Bet Rohmeesch'i us to effoh't kuhtri un nellausoh't ne Garibalda pamahzichanas, nedj passubbinaschanas. Lai nu ta leeta pawiffam pabeigtohs, tad Italias waldischana prohti ministeru presidents Ratazzis nospreedis, kahdus lungus suthiht pee Garibalda, to luhgt, lai tas sawu tibloschanu pehz Rohmas mettoht no galwas ahra un lai gaidoh't, kamehr us to isdewigahs brihdis gaddischotees, jo waldischanai ne-effoh't meers un newarroht meerâ buht, kamehr ap Rohmu wiffas ne-meera kuhdischanas apstahjotees. Waldischana zerre, ka Garibaldis, kas jau dauds few pascham par grubtibu irr darrijis ar to, ka zitteem gribbejis istitt, arri schoreis scho sawu nodohmu atmettischoh't un eeschoh't us sawu Kapreas fallu atpakkat, jo winsch pats gan labbi redsoht, ka Rohmeesch'i ne-effoh't wis tahdi, par kahdeem winsch tohs turrejis — tee neat-flahrstoh't wis, kas teem pascheem buhtu par labbu.

No Franzijas. Franzuschi paschi nesinnoh't, to wiannu keisers ar Ghsreiku keiseru Salzburgâ norunnajis un to nenorunnajis. Winneem leekahs, ka tas ne-effoh't wis pareisi, ka tahdas leetas pa awisehm neisstabsta, lai tal laudis to wiffu dabbutu flaidri sinnah't un ne-eeenemtu leelas bohmas galwâ, kas abbejeem par flahdi ween. Tâ nu taggad Wahzsemneeki dohmajoh't un runnajoh't, ka Napoleons ar keiseru Franzi norunnajusch'i to, lai Deenwiddus Wahzsemneeki ihpaschu beedribu eetaisoh't sem Ghsreiku waddischanas Pruhfscheem par spih'ti. Sinnams, ka Wahzeescheem tas nemas nepatihoh't, un tadeht tee jo ahtri pasteigschotees weenibâ fadohtees sem Pruhfschu waddischanas, tà, ka wiannu karraspehls gandrih' wiffseem jau effoh't kohpâ un weenai paschai komandeereschanai pallausoh't. Schahda saweenoschanahs effoh't Wahzsemmei paschai par labbu un par leelu laimi, bet Franzijai par flahdi. Franzija patte, tillai weena walsts buhdama, newarroht weenâ prahtâ tift un tadeht tahdai weenprahtigai Wahzsemmei ta effoh't weegla leeta, schai sohbus rahdiht un, ja waijadsetu, arri sawus naggus doht baudiht. Tad nu, tà wiannu dohma, newarroht wis teesa buht, ka abbi keiseri pah'r Wahzsemmei buhschanu to norunnajusch'i, bet laikam tillai sawas ihpaschas draudsiwas

deht sagahjuschi un dirdoh't arri, ka keisers Franzis tahdu paschu gohdu Napoleonam buhschoht pretti parahdiht un Oktober mehnesi wiannu apmekleht. Napoleons us meeru ween dohmajoh't un tadeht arri Salzburgâ keisereem wiannu farunnas tillai ar meera-dohmahm ween warrejuschas buht. — Ka Napoleons pah'r Wahzsemneeku fabeedroschanohs dikti bailigs, to gan warr saprast no wianna darbeem un tadeht gan drohschi warr tizzeht, ka winsch laikam buhs darbojees Ghsreiku keiseru kahdâ wihse dabbut us sawu puffi. Jo lai gan jau fenn Pruhfschu karraspehls no Lufsemburgas isgahjis un aissgahjis, tomehr Franzuschu karraspehls kahdi 40 lihds 50,000 wihri wehl arween paleel us Wahzeeschu rohbeschahm. Schee til taggad peenablusch'i karras-wihri ween un kad nu wehl peereh'kina klah't tohs, kas jau preekschlaikâ par rohbesch'u fargeem të bijusch'i un kas wehl të palikusch'i, tad — lai gan atkal no teem peenahzejeem diwas regimentes tahlak effoh't aissgahjuschas — të wehl arween kahdi 60 lihds 70,000 karras-wihri us rohbeschahm paleel. Kad nu wehl apdohma to leelu sirgu pirlschanu, to Franzuschi pirlusch'i us scho laiku, — tad to wiffu apdohmajoh't jasmeijahs pah'r Franzuschu meera-dohmahm, to tee gribb zitteem eerunnah't. — Sinnams, ka Franzuschu awises paschas to tà daudsina un apleezina, ka leelaka datta wiannu tautas meeru wehlejotees un kahrojoh't, ka waldischanas sawas nodohmas labbak flaidri isfazitu un ne tà kluffi slehp'dama pa kasteem us ne-meeru taistohs.

No Englandes raksta, ka no Konstantinopeles tahda telegrafa sinna effoh't nahkuse, ka Albissinias keisers Teodors daschus Giropeeschu zeetumneekus effoh't palaidis wakkâ, laikam sabihjees, dsirbedams, ka Englande taifahs ar karru wiannam eet wirsü. Bet scho sinna newarroht wis ihsti tizzeht, jo nupat wehl effoh't tahda sinna atnahkuse, ka dumpineeki keiseru effoh't isch'ehruschi no teem zeetumneekem, tapehz ka tee abbahm weetahm effoh't starpâ, — tà tad gan keisers warroht wiannus atswabbinah't, kad pats teem neteekoht klah't? Zittadi gan to warretu par pateesibu usnemt, jo keisers Teodors gan sinnoh't, tà schee darrijusch'i Indija un warroht saprast, ka wiannam tapat klahsees, jo deesgan tam effoh't prettineeki, kas pehz wianna trohna tiblojoh't un kas labpraht ar Englandeescheem derribu zeltu.

No Spanias. Ar to Spaneeschu dumpi tà rahdahs, ka us kahdu laizinu atkal buhs meers un ka dumpis schoreis isnihzinah'ts. Lai gan eesahkumâ rahdijahs, ka dumpineekem dikti brangi isdohdotees, ka tahs un tahs pilsfehtas jau eenehmusch'i un t. pr., bet taggad tas musihkis pawiffam zittadi flamm. Generalis Prim, kas kahdâ paslehtâ weetâ no tahlenes komandeeere, nemas ne-effoh't rahdijees un starp teem zitteem waddoneem pascheem effoh't iszehlees negants s'rihdis, kur weens gribbejis schâ un oh'tris tà. Pa tam kchnineene un Marwaez arr naw roh-

kas flehpi turrejuschi un klausijuschees ween; tee no sawas puffes arr strahdajuschi, so warredami, laudis peerunnacht un tarra-wihrus peelabbinacht, lai paleef un lai nedohdabs us dumpineeku puffi. Saldateem lam 6 gaddi jadeen, 2 gaddi atlaisti un til 4 ween teef rehkinati; apsohlijuschi saldateem leelu lohni doht, no ammateem nozehluschi wiffus generatus, kas tib-kojuschi pehz jaunus walsts eetaifichanas un saldatus nefur ilgi neatstahjuschi us weenu weetu, ka tee ar laudihm nefadraudsejabs un kohpa nezekabs us dumpi. Tad atkal laudihm apsohlijuschi dauds no-dohschanas atlaist un wiffadus labbumus peeschirt, lai til waldischanai paleef padewigi. Pee ta wiffa arr weenadi daudstinajuschi, ka flikti dumpineekeem klahjotees un ka tee itt wiffur teefoht satreekti un isnihzinati. Pascheem dumpineekeem atkal pasluddinaja pilnigu peedohschanu, ja til pee laika wehl greefischotees atpaffat. Sinnams, ka schabdas peerunnaschanas geldeja. Laudis dumpja wikkatajeem rahdija sohbus un rahdija arri leelgabbalus, kas preeksch likkumu pahrlahpejeem jau bij nostahditi. Soldati ar tahdahm apsohlichanahm sasahloti, wiffu lusti pasaudeja us dumpineeku puffi dohtees un scheem jo dedfigi wirsa mettab. Pehdigi paschi dumpineeki, lam kreetu waddonu nebija, arri mukka no rindas abra un padewabs waldischanas scheklastibai. Ta tad nu sinnams, ka dumpineekeem bij jagurst; bes to wehl wis nesinn, woi tee pawiffam meerâ dohtees un woi tee jau wiffas mallas irr apluffinati. Un to arr newarr wis ihsti tizzeht, tad peeminn, ka dumpineekeem jau daschas pilsehtas bij rohfâ un ka daschi tarra-pulki pee winneem bij pahrgahjuschi. Pahr teem dumpineekeem, kas duhschu saudejuschi, stahsta, ka tas ihsti tadeht ween notizzis, ka generalis Primus pats ne-effoht winnus waddijis, jo tad teem buhtu bijuse pawiffam zittada kurrascha un dauds saldatu pulki buhtu winneem peebedrojuschees. Weens pulziasch, lahdi 200 wihri woi masat, no leela tarra-spehta dsennati un spaiditi, eemuluschchi pahr rohbeschahm Franzija eefschâ, fur teem tublin atnemtâs tarra-leetas, un paschi tee apkohyti. Bijuschi pahrlaeku nowahrdsinati un isfalkuschchi, un daschi arr stipri eewainoti. Ta tad schim brihscham rahdabs gan, itt ka dumpis buhtu apturrechts, bet kas to wehl warr tizzeht.

No Konstantinopoles. Turku sultans taggad, kamehr no sweschahm semmehm pahreisojis, turroht allaschin walsts rakti, lam winsch pats par presidenti. Kamehr wiff kas winnam wehl labba peeminnâ, so redsejis sweschas semmes, kamehr uszihrtigi dsennotees, arri sawas walsts buhschanu us tahdu wihfi eetaifibt. Spreeschoht ihpaschi par dseljusteem, fur tee taifami un fur tee jo drihsal kothi wajjadfigi. — Par Franzuschu keiseru kothi faslattees, ka tas til mihligi winnu aizinajis pee sewis, bet tur buhdamu winnu apfaunojis ar to, ka tahdas apsohlichanas no winna pagebrejis, kas Turku wal-

stei par kaunu buhtu, kad to paklausitu. — Kandijas fallai negribboht nefahdu ihpaschu labbumu nomehleht, bet ar to darriht, ka ar uswarretu semmi; jo kad winsch tai so par labbu darritu — ta winsch falla, — tad zittas walsts daffas arr sahktu dumpotees, wehl wairaf so pagebredamas. — Taggad sultans arr tahdus ministerus ezeffoht, kas katris sawa weeta labbi derr. Lihdj schim wiff notizzis bes kahdas ismekleschanas un par skohlu ministereem ezehti tahdi Paschas, kas nelo mahziti; bet nu scho-reis par skohlas ministeri ezehts tas gudratâs Pascha un tam buhschoht darbs sawa ammatâ deesgan, jo skohlas Turku semme dikti palaistas un mas ween kohptas, ka to gan warr dohmaht no tahdas walsts fur plehschanas dauds, bet taifnibas mas. — Pahr Kandias fallu nelo ihsteni nesinnam stahstibt zittu, ka to, so jau sinnam, ka Kandeefchi peekuffuschchi Turkeem atturretees un ka schee nu darra pehz sawa prahta, plehsdami un kohsdami fur ween warr un ka spehj. Tubstoscheem nespehjneelus, firmgalwus, seewas un behrnus kristitu semmju kuggi gan aiswedbuschi us Greeku semmi, bet woi zittabi arr ka wehl gahdabs, ka kristiteem us preekschu Kandia labhali klahtohs, kas to warr sinnacht! Schim brihscham rahdabs, ka tapat paliks, ka irr bijis. No sultana apsohlichanahm nelo labbu newarr zerreht, nedf wiina wahrdeem tizzeht, — tas jau deesgan peefshwohts. Jau taggad Omer Pascha, kad wiff israhdotees ka meerâ, ar saweem affiau-sunneem tur braufajohht aplahrt, nespehjneelus laudams un lauschu mahjas nobedsinadams. Dauds tubstoschi Kandeefchi taggad tur maldotees aplahrt bes pajumta, bes apgehrba un bes kummofina maifes. — Fuad Pascha, kad tas nefenn bij Krimmâ, sultana wahrda muhsu augsto keiseru aizinajis us Konstantinopeli, sultanu apmel-leht, bet keisers mihligi atbildejis, ka scho aizinaschanu newarroht wis paklausitu. Omer Pascha no keisera dabhujis Aleksander-Newska ordeni. — Tad wehl tahda siina nahlfuse, ka Bulgaria arri dumpis effoht iszehlees. Diwi Bulgareeschu dumpineeki us Ghsreiku kugga effoht no Galatschas atbraufuschchi Rustschukâ un Turku teefas gribbejuschas tohs sanemt zeet; bet tee effoht pretti turrejuschees un tad schandari us Ghsreiku kugga suhtiti, kas tohs turpat noschawuschchi. Pehz wehlahm sinnahm israhdabs, ka tec diwi noschanteer bijuschchi Kreemu semmes pawalstmeeki, andeles reisneeki, un ka tadeht Kreemu konsulis Rustschukâ sawu karrogu effoht eewilzjis un taifotees prohjam eet.

No Mexikas. Pahr to isnihzinatu keisera walsti un pahr to notauto keiseru Maksimilianu awifes weenadi ween wehl runna. Runna arri par marschalli Bazaine, ka tas leelu nefaisnibu darrijis — pahr so jau effam stahstijuschchi. Bet nu atkal jaunakas siinas marschalli aistahw un peerahda, ka winsch nelo ne-effoht no sawas galwas ween, bet wiffu ar keisera Napoleona siinu un us wiina

pawehleschanu darrjijis. Jau 1866ta gadda eefahlumã Franzuschu waldischana effoht apnehmufehs, naudu wairs nesubhtit us Melkiku un marschallim sinu dewuse, lai tas wairs nelaujotees peerunnatees, teem kahdu palihdsibu sneegt. Pa welti nu Melkikas ministeru presidents marschalli us aizinajis us palihdsibu un tam preekschã lizzis abbu keiseru leelu draudsibu un la keiseram Napoleonom pascham arri tas effoht par labbu; marschallis, sam us to pawehleschana skaidra jau bij rohtã no Napoleona, newarreja zittadi darriht, la ministeram to pagehretu palihdsibu leegt. Reis Maksimilians pats fazzijis: „Kad Franzijas aisstahwetaji negribb us fewi nemt to atbildi, kahdus millionus isdoht Melkiku no bankrotes glahbdami, tad teem buhs jatbild pah to, kad Melkika bankrote krittihs un wianni to naw glahbuschi, ta tal Napoleons pats wehlahs, kas arween irr draugs schai keisera walstei.“ — Marschallis nu gan kahwees peerunnatees un puffi no Maksimiliana pagehretas summas dewis, bet no sawas waldischanas par to dabbujis stipru bahreenu. Napoleons arween diwejadi runnajib: fur tam skaidri buhtu bijis jafalka, la effoht apnehmees Franzijas palihgu Melkikai pawiffam atraut, tas arween pa brihscham scho to apsohlijees. Februar mehnesi 1866 Seemet Amerikas waldischana fahla Franzijai stipri usmahktees, lai ta no Melkikas atlahpjahs un Franzija arr atsinna, la ta buhschoht jadarra gan. Tomehr negribbeja Maksimilianam skaidri to teikt, bet til schahdus un tahdus eemeslus tam krahwa preekschã, la tas ne-effoht nekahds lahga faimneeks; mantu gan mahloht isfchlehrst, bet saldati paleekoht bes sawas algas, — lai gan Franzija jau reisu reisahm tam effoht islihdsejuse. Maksimilians gan labbi sinnaja, la Franzija pee wiffahm tahm naudas leeneschanahm, lo Melkikai peeschchuruse, preeksch fewis to leelalo daku paturrejuse. Maksimilians wehl ilgi zerribu turrejis us Franziju, un naw warrejis nomanniht, la tas jau atstahst, famehr pehdigi tal ar behdahm to wajadsejis eeraudsiht. 31mã Mai Napoleons tam likka fazzijit, la winsch tam zittu labbatu padohmu nestinnoht doht, la to, lai no trohna atfalkahs. No atfazzischanahs winnu aislaweja tas, la keisereene Charlotte patte dewahs us Ciropu, wehl reis Parihse un Rohma raudsiht palihdsibu isdabbuht; bet — to jau wiffi sinnam, la winnai tas isdewees. Wiffi Melkikaneeschi sinnaja un sapratta, la keisera walstei gals effoht klah un tadeht Suaristi no wiffahm puffedm mahjahs wirsu.

No Mihgas. 30tã August deenã no ribta tã kahdã nammã no jumta istabas pa lohgu iskritta gandrihs pufsohr gaddus wezs behrns, kas bes kreetas usraudsischanas istabã spehlejees. Galwina nabbadsinam tã bij fatreehta, la us weetas bij noht. — Arri winnã fwehtdeenã Ahrihigã kahdã mahjã

3 gaddus wezs behrns bij eedsehris flunstigi fataisitu fahrnu preeksch drebbju magschanas un bes glahbschanas nomirris. Wezzaji, effect jel mohdrigakt pah saweem behrneem!

No Wohlu semmes. Gan pee mums schi flapja waffara weetahm arri leelu skahdi padarrijuse, tal netil leelu, la Wohlu semme padarrijuse Weikfeles uppe ar sawu pahrlubshchanu. Uhdens weetahm wiffu gluschi nopohstijis tã, la semneekem wajadsejis sawas pohstias mahjas atstahst un par algadscheem zittur eet strahdacht, lai warretu sawejeem to wajadsihu kummosu maies nopelnih. Wiffas faimneezibas ehkas irr nopohstias, feenu un labbiu uhdens aisneffis un wehl dauds zittas nelaimes pstrahdajis. Tã netahst no Dffel pilsehtas tas zeems Dlugalenka, lai gan ar walni apwalnohts, tizzis gluschi ispohstihst. Tapat notizzis wehl ar dauds zitteem zeemeem. Dauds fintahm familijahm wiffa manta ispohstia un to warr lehti saprast, la tahdas ispohstias upp'mallu weetas nekahds feens nedf labbiba irr to plaut. Behdigi to wiffu redseht un gaddi pahrees, famehr tahdas weetas atkal pazeltees un atspirgs.

Wahzsemme un Franzija.

Skatrs awischu lassitajis sinn, la Franzijas keisars Austrijas keisaru apmeklejis un la abbi Salzburgã fatillufchees. Kad diwi keisari weens ohtro apmekle, tad tahda apmekleschana latru reis wehrã nemmama. So tahdi wihri neeku deht weens ohtro neapmeklefees. Bet kad gudrs Franzijas keisars Austrijas keisaru apmekle, tad schis notiklums irr jo swarrigs un jo wehrã nemmans. Apflattisim tadeht scho leetu drusku tuwal'.

1. Ka Napoleons Austrijas keisaru tã eepreezinatajis apmeklejis, to neweens netizz. Austrijas keisara firds gan sinnams buhs noslummufti Maksimiliana nahwes deht un Napoleons pee schahs nahwes sinnams irr wainigs. Bet to tal neweens netizz, la gudrais Napoleons tadeht ween us Salzburgu buhtu reisojis. Bet tadeht tad winsch Austrijas keisaru apmeklejis? To winsch darrijis draudsihas wairoshchanas un derribas zelschanas deht. Un scho mehrki Napoleons arri irr panahjis. Abbi keisari tã leeli draugi schlihruschees. To skaidri no ta warr atfahrst, la Austrijas keisars to wihru augsti gohdinajis un ar Austrijas wisaugstako gohdasihmi puschtojks, to wihru, kas wiswairaf pehz to dsinnees un ar to darbojees, draudsibu zelt stary Austrijas un Franzijas. Schis wihrs irr tas firds Metternikis un to gohdasihmi Austrijas keisars winnam Salzburgã dewis, la lai Napoleons to redsetu un sinnatu.

2. Bet — tã nu mehs tablat praffam, — kahds mehrkis schai derribai stary Austrijas un Franzijas irr? Kad weens walbineeks no nahburgeem teel apdraudehts, tad prohtama leeta, la derribu zelt ar zittu

waldineeku. Warrbuht ka tadeht Franzija un Austrija derringu zehlfuschas. Kas tas tahds nabburgs warretu buht, kas apdraud Franzija jeb Austrija? Kreewu semmei tahdas dohmas newarr buht, jo Kreewem deesgan japuhlejahs ar sawahm paschahm eefschigahm darboschanahm, ar dselsu fleepu liffchanu un ta probjam. Tas pats wahrds arri Italijai geldigs. Italijai us karroschanu teescham wakkas nau. Un Pruhfchu semmei? Pruhfchu semmei arri darba netruht. So Pruhfchi gan tahs jaunahs semmes sewim peekalluschi klah. Bet ar to wehl nau gan. Schahm jaunahm semmehm arri ta fakloht ar sawahm firdim jafaweenojahs ar Pruhfchu semmi. Un schis faweenoschanahs darbs nau til weegli un til abtri isdarrams. Ar wahrdu fakloht: ne Franzija ne Austrija no eenaidneeka neteel apdraudeta. Un tadeht tad ihsti schi derriba zelta? Ubbildeschana: Nupat Austrija no Pruhfcheem neween pahwarreta tiklufi, bet Pruhfchi arri ta fakloht Wahzsemmes preekschneeki palittuschi, kamehr agral' zaur ilgeem gaddu-simteneem Austrija Wahzsemmes preekschneeze bijufi, Wahzsemmei par leelu flahdi. Un ka Franzijai Pruhfchu semmes pawaroschana gauschi reebiga un nepatikhama, tas schin nis lappas jau dauds reisahm peeminnehts un isflaidrohts tizzis. Tad nu flaidra leeta: Franzija un Austrija beedribu zehlfuschas prett Pruhfcheem.

3. Pruhfchu semmei buhs jafargajahs, no scheem abbeem keisareem, kas til peepeschi par leeleem draugeem palittuschi. Pruhfcheem turkloht tas grubtums janefs, ka Napoleonam pascha Wahzsemme, ihpaschi Wirtembergâ un Bawarijâ, netruht to draugu un to mihtotaju. Pee scheem Franzijas draugeem peederr wiffi tee Wahzeeschi, kas labpraht negribb, ka Pruhfchu semme wiffai Wahzsemmei lai paleel par preekschneezi un kas schahs preekschneezi bas deht Pruhfchus eenihst. Tas gan Wahzsemmei par leelu kaunu, ka stary Wahzeescheem weena partija rohdahs, kas aif Pruhfchu naida Frantscheem pallat streem un teem rohlu butfcho. Ka tahda partija teescham atrohдахs Wahzsemme, to no ta warr redseht, ka Napoleons, us Salzburgu braudams, daschas Wahzsemmes puffes leelifti gohdinahs un itt ka atrahstahs un pestitahs apfweizinahts tizzis, kamehr winsch, ihsti fakloht, nau zits nefas, ka Wahzsemmes eenaidneeks un apflahdetahs.

Bet lai nu irr kauns woi ne, tahda Frantschu partija teescham rohdahs Wahzsemme un tadeht Pruhfchu waldifchana darrihs gudri, kad tahs jaunpeekaltas semmes nekaitinahs, bet turpretti mihligi un laipnigi prett tahm isturresees. Un ta Pruhfchu waldifchana teescham arri darra. Stary zittahrtejas Hefu-semmes un Hannoveres un stary Pruhfchu waldifchanahs eefahlumâ bija daschas fibbeles. Bet Pruhfchu ministeris Bismarkis irr gudrs wihrs. Winsch nefazzija wis: „ta mehs gribbam un ta waijaga notift, wai nu jums patihl wai ne!“ Zaur

tahdu walldu winsch Hefu-semmes un Hannoveres eefiwotaju firdis no Pruhfcheem buhtu atstuhmis un tahs aisraidijis pee Frantscheem. Bet nu Pruhfchu waldifchana ta darrijuft: Winna usaizinajuft tahds wihrus, kas wiffa Hefu- un Hannoveres-semme gohdati, zeeniti un mihtoti. Schohs wihrus par padohma dewejeem zelt, to Pruhfchu waldifchana par kaunu nau turrejuft. Schee wihr waldifchanai nu preekschâ nefs wiffas fawas subdribas. Waldifchana wiffu to wehra nemm un taisnibas pehz isschirr. Tahda wihs Pruhfchu waldifchana to jauno appalschneeku firdis sewim peewell klah. Un tas irr labbi, gauschi labbi, jo zaur to Pruhfchu semme paleel stipra, ta ka no Franzijas un Austrijas derribas wairs nebuhs jabihstahs. —

Gohda-fwehtki.

Wahjas weefi effam lassijuschi, ka dauds weetas semneeki fawus zeenigus leelkungus mihligi apfweizinajuschi un ka leelkungi atkal fawus semneekus mihligi usnehmuschi un ar teem libds preezajuschees. Tahdas sinnaas lassihst gan irr preeks. Tadeht arri schoreij lassitajeem gribbu stabstihst, zil nu eespehju, par tahdu preeka deenu, kas schinni waffara peedfihwota.

18ta Juli deenâ schinni gaddâ Jaun-Kahrku zeenigam leelkungam baron von Krüdener palitta 25 gaddi, kamehr winsch par draudses teefas-kungu. Schahdi fwehtki gan arr retti teel peedfihwott. Winsch pa scheem gaddeem nebij til ween muhsu teefatajs, bet mihtsch tehws, wiffas labklahschanas preekschihme, wiffa labba padohma dewejs, bahrinu tehws un atrahkau apgahdatajs. No ween winsch spehja un ko par labbu atsinna, no ta winsch ne-atrahwahs un ne-atlaidahs. Zaur winna gudru un schehligu waldifchanu winna draudse garrigâ un laizigâ labklahschanâ labbi us preekschu gahjuse. Winna draudse atrohдахs papilnam dsimtu gruntneeku, jo dsimtgruntu pirkfchanai schis zeen. leelstungs, ka labs buhwannis pirmo balli uslizzis us to grunti, ko Foellersahm leelstungs dibbinajis. Tadeht winna ar fawu draudsi tahda mihlestitas-faite fahschjuse, ka preeks redseht.

Peeminnetas deenas rihtâ agri Ehrghemes un Trifates ffohlmeisteri ar dauds palihgeem jaulas dseefmas dseedadami leelkungu un winna familiju apfweizinaja un eepreezinaja. Ap puffsdeenu leels pulks muishâ bij fapulzejees, neween no muhsu, bet arri no fweeschahm draudsehm un dauds leelkungu. Kad mehs ap treppehm rinki bijam nostahjuschees un dseedataji ar dseedaschanu sinnau dewa, tad zeenigs leelstungs ar fawu familiju un zitteem leelkungeem isnahza us treppehm; te arri leelmahte, kas dauds nabbastneem fawu schehlastibu pasneeguse, stahweja muhsu preekschâ. Kad winnus bijam ap-

sveizinajuschi, un peeminnejuschi wiinu scheblastibas
 un labdarrifchanas us fawu draudsi un us wiffu
 muhsu tautu, tad winneem pasneedsam muhsu us-
 tizzibas un pateizibas-dahwanas: 2 leelus un smag-
 gus fudraba lutturus, kuru abbeem 14 balta wasla
 swezses usliktas, weenu fudraba maies kurwi un
 weenu fudraba tehjreti pilnu ar dahrgahm konfel-
 teh. To wiffu wiina pascha walsts, — par to
 pehzat wairat runnaschu — winneem pasneedsa par
 peeminu us behnu behneem. Kad zeenigs leels-
 lungs mums bij pateizees, tad dsitti firdi aisgrabhts
 nehmas runnast un mums pee firds likta, kas ka-
 tram peenahfotees, muhs pamahzidams ar sw. Jahna
 wahrdeem (par. gr. 3, 11.): „Paturreet, kas jums irr,
 ka neweens jubfu krohni neataemm.“ Tad fazzija:
 „Zuhs man dewuschi to gohdu, ka es effoht tas
 pirmas, kas mahju pirlschanu egruntejis; bet schis
 gohds peeder Foellersahm leellungam, kas Ruhje-
 nes leela muishä dsihwojis. Winsch bij tas grun-
 tes-lizzeis, lai gan pats tohs augtus nedabbuja re-
 bseht; arri ta Kredit bankä irr wiina eetaisjums.
 Tad wehl leelstungs isstahstija, kahdu labbumu
 ta mahju pirlschana atneffoht un ka arr tas wiff-
 sliktalais kalpisch zur Deewa peeluhgshanu, labbu
 strahdaschanu un pataupischanu to labbumu warroht
 panahkt. Bet lai neweens nedohmajoht pa welti
 jeb zur palaidigu flinkoschanu kahdu labbumu pa-
 nahkt. Leeleem lungeem arr wisseem ne-effoht mu-
 schas. Tad wehl fazzija: „Zuhs man pateizat par
 labbu un mihligu waldischanu; bet tas gohds pee-
 der Deewam ween; jo wiina spehka un schebla-
 stiba ween to esmu eespehjis.“ — Kad tad bijam
 nodseebajuschu „Lai Deewu wiffi lihds“ w., tad muhs
 aisfuhstija us skoblas-mahju. Leetus stipri lija, bet
 to mihlestibu, kas abbas puffes pilnas leelmäs
 degga, nepaspehja wis apdschst; jo itt ka leetus flap-
 pina to semmi un wiinu darra angligu un salko-
 jamu, ta muhsu leellunga schelgi un mihligi pa-
 mahzifchanas wahrdi muhsu firdis flappinaja un
 mehsh wehlamees, ka tahs mihscham neishschuhu.
 Kad leellungi nebuhtu mahju pirlschanu, kas irr
 muhsu leelalais labbums, dibbinajuschu un augstais
 Reisers nebuhtu apstiprinajis, tad gan ne par naudu
 to nedabbutu. To lai leel wehra tahdi, kas kahro
 gluschu par welti gruntes dabbuht, jo ir schahdas
 runnas beest ween dsirdamas, par to gan janoskum-
 stahs, ka muhsu tautä wehl tahdi atrohds, kas
 fewi kaujabs no tahdeem wiltneekem peefrahpfees.
 Krohgös netad tahdu netruhfst, kas pee tawa malka
 peeglauduschees, tawas aufis itt gahrdi pameelo un
 tahbus pa welti mantojamus labbumus eeteiz. Lihds
 Deewu un strahda, un pelnitu grassu pataupi, tad
 dabbuht, to tawa firds kahro. Man nahburgs nab-
 бага kalpibts, kas pee fainneeka uszihstigi strahda-
 dams un fawu lohni taupidams fewim dsimtu mahju
 eemantoja. „Lai scho nemm par preelshshmi.“
 Skoblas mahjä leelstungs muhs meeloja ar bag-

gatahm Deewa dahwanahm, wisseem pehz kahrtas
 pateizabs un wesselibas usdsehra, to ar urrah fleeg-
 schanu un musikli atbildeja; pa starpahm arri dsee-
 dataju jauka dseedaschana bij dsirdama. — Arri
 leellunga notehrs Schwed lungs, kas 23 gaddus
 wiina ustizzigs palihgs un darba-beebriß bija un
 schinni laika lihds ar wiinu dauds gruhtibas panes-
 sis, ir schis lungs schinni deenä tohs preelus lihds
 baudija. Wallarä wiff gaisß spihgukoja no skun-
 stigahm uggunihm — lai gan leetus lija, bet wehl
 labbaki ohträ wallarä, kad bija fausaks laiks. To
 uggunofchanu un musikantus leellunga draugi bij
 apgahdajuschu.

No abbahm preetu deenahm wehl tas japeeminn:
 kad tas weens tahs draudses walsts wezzalais leel-
 lungam ar dauds firsniigem wahrdeem wiina scheb-
 lastibu bij isteizis un tahs dahwanas pasneedsis,
 tad arri pasneedsa noralkitu papihru, ka wiina drau-
 des pastahwigas mihlestibas, ustizzibas un pateizibas
 lihdu us fawu leellungu. Schinni raksta bij is-
 teittas wiffas wiina labdarrifchanas, to faweem
 pawalstneekem darrijis, — to wiffu schä nespehju is-
 teitt, bet kas katra draudses beebra firdi paliks eesh-
 mehts. Pehz tam weens draudses teefas peefehde-
 tajs ar firsniigem wahrdeem isflaweja wiina labb-
 darrifchanu un mihligu, taifnu un pazeetigu teefa-
 schanu, ka daschi gan ka eenaidneeki atnahfuschu pee
 teefas galda, bet ka draugi aisgahjuschi mahjä. Tad
 wehl pehdigi Jaun-Kahrku walsts wezzalais wiffas
 walsts wahrda leellungam pateizabs, israhdidams,
 kahda nabbadstiba un truhkumä walsts bijuse agrakös
 laikös un ka ta zur barona leellunga scheligu un
 mihligu waldischanu pee garriga un laiziga labbuma
 tikfuschu un ka no wiina mantojuschi dsimtas grun-
 tes til lehti, ka gan retti kur useeschoht. Tapat
 tai ohträ deenä baggata Deewa swehtiba bij redsama
 un baudama wisseem wiina walsts lohzeekem un
 arri deesgan swescheem.

Lai Deews dohd, ka schis jauks notikkums wiffus
 leellungus un muhsu Latweeschu tautu pastubbinatu
 us to: arri tapat darriht. Un lai Deews
 muhsu leellungu wehl ilgi mums usturr' pee wesse-
 libas un spehka, ka mehsh sem wiina mihlas wad-
 dischanas wehl us preeschu faldus meera augtus
 warretum baudiht.

Mihlestibas spehks.

Ut dahrga deenina, to Deews mums pats fataisj's
 Un schinni brichtinä no wiffahm behdahm raisij's!
 Schä mafa preelshshime no debbes lihgmibas,
 Bij firdi juhtama! Zil faldi juhtams tas!
 Lai tahbus augtus nesh tas wiff, to leelstungs fehjis
 Un ka no mihstibas muhs til dauds mahzih spehjis.
 So leelstungs isteizis eelsh fawas mihstibas,
 Tahs dahrgas mahzibas scheit rihmes fanemtas.

Lai wiffi preelshneeki to darra, kas derr leeti
 Un to, to swehrej'schi, few firdi eeslehd's zeeti;
 Lai fawus braktus tee ar mihstibu aptohp
 Un taifnu teefu spreesh, ka peewilti netohp.

Lai teefas ffrühweti to ammatu pareisi
 Darra ta mahziti, ka darbs teem ne-reet greift.
 Lai nemm par preeffschthmi scho wezzu meisteri,
 Kas mums irr preeffschä litfs no mihta leelfunga.

Juhs ffohla meisteri, kas par teem maseem gabdaj't,
 Scho grubtu ammatu bes apnikschanas strahdaj't; —

Scho juhfu publiku wehl pasaul' mas atsihst,
 Tal jel pazeeschatees, juh' alga atees drih.

Juhs mihti wezzati, par saweem behrneem gabdaj't
 Tohs ffohla laisdami, teem debbes zekku rahdaj't.

Lai tee no jaunibas few mihtu jird' eekohp,
 Ka tee pee-augufchi par gohda-wibreem tohp.

Lai lahdu labbumu few nekahrojam wolti,
 Jo tahdi likkumi wehl schoreis newaid zelti.

To masu weetanu, kur muhsu kaulus litfs,
 Par welt' nedabbufim, — ta aismalfata tiks.

Kuhds Deemu, strahda, kohp, tad tew buhs pilna rohla,
 Ka warri eemantoh't to, us fo firds tew lohla.

Bet zitta labbumu tu few ne eekahro,
 Jo tahdi labrumi irr elles pinnekti.

Lai mihtestiba meh's faseeti kohpa effam,
 Rungi un semneeki, — tad labbus augtus neffam.

Kad ta eeksch mihtibis buhsim fabeedroti,
 Tad „urrah“ isfauksim us debbes eedami.

Jakob Demand,

Walstis wezzakais Wezz-Jehrzen walsti.

Behteris un Tschaukste.

Tschaukste. Woi sinni, Behter, la schoreis tew
 itt fo jaunu un wehl nedfirdetu brühnumu warru
 pastahstih't.

Behteris. Nu, kas tad tas buhs? Woi atfal
 tahda bohde useetas sapuüschas filkes jeb tahrpains
 spekkis?

Tschaukste. Woi tad tas atfal buhtu kas glu-
 schi jauns? Tahdas leetas jau atroh'd beest ween
 un luptschi to nebuh't par grehfu un kaunu neturr',
 zittus zilwefus apmahniht un peefrahpt, kad til
 wiiani fo dabbu sawös nepildamös malkös. Ne, pah
 tahdam leetahm schoreis nerunnaschu. Es fo zittu
 esmu usgabjis Wahzu awise.

Behteris. Woi Wahzu awise?

Tschaukste. Nu ja, Rihgas leela Wahzu awise,
 Nr. 182, kas isdohta 9ta August schinni pascha
 gadda un te lassams ta: „Ka jau daudsreis effam
 peedfihwojuschi, ka pateesiba, fo gudrais Salamans
 jau fazzijis, ka nekas jauns nenoteeloh't appafsch
 faules, ta arri taggad muhsu widdu nupat kas irr
 notizzees, kas atgahdina ta leela likkumu deweja
 gudru spreedumu, fo isdewa tahm diwahm mah'tehm
 pah'r winnu behrneem. Diwi Abgelskálna dsh-
 wodami brah'ti, pah'reh'laji R. nesenn kohpa bij buh-
 wejuschi laiwu, norunnadami to laiwäs pelnu kohpa
 brah'ligi dalliht. Bet schis winnu brah'tu preeks ne-
 pastahweja wis ilgi: strihdis, kas winnu starpä bij
 zehlees, heidsahs ar to, ka tee apnehmahs newis to
 pelnu, bet to laiwu paschu dalliht. Gan nu weens
 no winneem, kas to kohpa peederredam behrnu wai-
 rak mihtoja, gribbeja oh'tram winnu dattu ismal-
 fah't, tomehr tas oh'tris — itt täpat, la ta neriktiga
 mah'te Salamana laika — pastahweja us to, ka

buh's dalliht; un kad te nekahdai augstakai teefai ne-
 bij dalka starpä jauktees, bet tee paschi bij sawi tee-
 faskungi, tad paschi us dallischanu fataisfajahs. Ar
 schnohri mehrodami ismetleja, kur laiwai pats wid-
 dus un leenehts sahgis bij tas sohga sohbens. Bet
 pee sawa nospreeduma isdarrischanas teem tomehr
 bij ja-apstahjahs, jo sahgis atduhrah's us lahdu
 dselsu stihpu un schee negribbeja wis wiiana sohbus
 pee dselses isprohweht. Tä tad schis deeleschanas
 darbs palikka nepabeigts un ta pa pussi pahrsahgeta
 laiwu wehl schorih't gulleja blakkam laiwineeku buh-
 dai pee augsta dambja — par leezibu, lahdi apmah-
 niti zilwefi wehl taggad atroh'dahs.“

Behteris. Woi tas arr ihsti warr buht ta
 teefa?

Tschaukste. Kapeh'z tad ne! Woi nu awises
 ees neekus eeteikt, kur to tepat us weetas warr ismek-
 leht? Schahde ween, ka to jau agral nesinnaju, —
 tad gan buhtu peh'z tahs laiwäs apflattijees. Bet
 taggad jau diwas neddetas pagahjuschas no ta laika,
 kad tas notizjis.

Behteris. To gan drih' newarretu tizzeht, ka
 til aplami un til zeetfirdigi zilwefi wehl atroh'dahs
 pasaulé.

Tschaukste. Kas tad taggad nenoteel pasaulé!
 Es mu peedfihwojis wehl negudrakus stikkus. Buh's
 lahdi 20 gaddi atpalkat, ka schepat pee Rihgas diwi
 brah'ti kohpa bij pirkufchi mahju. Par laiku weens
 brah'lis nomirra un atstahja atrah'ni ar maseem behr-
 neem, palkat. Te nu dshwais brah'lis zehlahs kah-
 jas un dsinna to atrah'ni ar wiinas behrneem ahra,
 teikdams, ka schee sawu pussdattu jau effoh't nodsh-
 wojuschi. Ir pat teefas preeffschä winsch nekaune-
 jahs us sawu dumjibu pastahweht, nemas ne-atsih-
 dams, ka us tahdu wih'i winsch pats arri sawu
 dattu effoh't nodshwojis un mahja nu nepeederroht
 nek'atram.

Behteris. Al prah'tin, nah'z mahjas!

Andeles-sinnas.

Rihgä, tai 1ma Septbr. Sausé un jauks laiks lih's schim pa-
 stahweja, ta ka ar labibas un feena fanemfchanu un feh'chanu war-
 reja labbi isdohtees.

Linnu tirgus. Par tahm dafschabam trohna sortehm malfaja
 50 lih's 60 rub., par braktu 28 lih's 46 rub., par birlawu. Pohlu
 un Freemu fannepes malfaja 40 lih's 41 rub. par birlawu.

Sihla andele. Buh's lweeschu malfaja 4 rub. 25 lih's 50
 kap., puh's rubsu 3 rub. lih's 3 rub. 10 kap., puh's meeschu 2 rub.
 30 lih's 40 kap., puh's auju 1 rub. 50 lih's 60 kap. Buh's
 lweeschu miltu 5 rub. lih's 5 rub. 50 kap., rubsu miltu 3 rub. 40 kap.
 Poh's sweesta 5 rub. lih's 5 rub. 20 kap. Muzza fahls: farkanä 6 rub.
 50 kap., balta rupja un arri smalka 6 rub. 25 kap. Silkes lasdu
 muzza 13 rub. 50 kap., egku muzza 13 rub. — Dedfinaama malka:
 par affi behrsu 4 rub. 50 kap., preeschu 3 rub. 20 lih's 40 kap., all-
 fchanu 3 rub. 40 lih's 50 kap.

Randas tirgus. Walstis banka billetes 77 rub., Wids usfal-
 kamas fihlu-grahmatas 97½ rub., neufalkamas 87½ rub., Rihgas
 fihlu-grahmatas 84½ rub., Kursemmes usfalkamas fihlu-grahmatas
 98½ rub., 5 procentu usdewu billetes no pirmas leeneschanas 114½
 rub., no oh'tras leeneschanas 109 rub. un Rihgas-Dinaburgas dsel-
 su-zelka alzijas 106½ rub.

Lih's 31ma August pee Rihgas atnah'fuchi 1524 fuggi
 un atgahjuschi 1362 fuggi.

Atbildedams redaktehrs A. Leita n.

No zensures atwehlehts. Rihgä, 1. September 1867.

Studdinaschanas.

No fabeedrotas Ungur- un Kubbum-muischas walts waldischanas (Rihgas- Walmeeras kreise, Straupes basnizas draudse) teel usajzinati wiffi pee fcheem minnetem pagasteem peederigi un us passheem dshwobanti walts-lohjelki, kurri lihof schim wehl nau passet preelsch 1867ia gadda prett tahm wezzahm ismainijuschu un to waijadsigu lauzioni eemafajuschu, to bes labdas lawefchanas un wifswelakti lihof 25tu September f. g. isdarriht; turklacht arri sawas un sawaju knstamas-sihmes (Parochia[schein]) no ta mahzitaaja, pee kurra pee walfarina eet, peenest; jo bes tahm neweniam netiks passe isdohta. Tee, las schahou usajzinaschanu wehra neliks, tils pehz pahrgahjuscha termina par wasankeem un behgleem turreti un wiffas polizejas luhgtas, tur tohs atrohd, lai ka arrestantus schai walts-waldischanai peesuhsta.

Lapat arri tahdeem, las bes passheem un bes labdas palaschanas no sawas walts- waldischanas ahrpufsch schi pagasta aplahrt blandahs un nau sinnamt, tur ihsten usurrachs, teel usdohts: lihof pirmat minnetam terminam schai walts-waldischanai sawas dshwos-weetas sinnamas darriht un no tohs to uskautschanu dabubht, ka tur warr usurratees.

Ungur-muischas walts-waldischanai tai 18ta August 1867.

Walts wezz. P. Dullur.
[N 80.] Kalfu wedd. C. Lufle.

Kad tas Nehrten walts (Behsu kreise, Dshewenes basnizas draudse) Lipichu mahjas grunts fainneels Bidrik Plattais miris, tad teel usajzinati wiffi, tam no ta mirrufschu jeb winnam peederiga bijuschu Lipichu mahjas grunts-gabbala labda parada praffichana buhta, ta arri, kurri winnam to parada palituschu 3 mehneschu swapa, no appalsch ralfittas deenas staitoht, pee schahs walts teefas usdohtees; wehakt neweens netiks Laufshis, bet ar parradu flehpjeeem pehz listumeem isdarrihts.

Nehrten walts teefa tai 15ta August 1867.
Teefas preelschneels: S. Anderson.
[N 378.] Kalfu wedd. Alex. Bormann.

No tahs Luffuma aprinki buhdamas Sehmes pagasta- waldischanas, teel schahdeem Sehmes pagasta lohjelkeem, ta:

- 1) Janne Leber,
- 2) Ans Fregmann un
- 3) Andrik Sabtneel,

kurri bes passheem ahrpufsch sawa pagasta usurrachs un galwas-naudu naw nodewuschu, — zeeti peclodbinahis, sawas parradus bes lawefchanas malfacht, un teel arri wiffas pagastu- un muischu-polizejas ta la namma-turretaja zuur scho no Sehmes pagasta waldischanas luhgti, tohs minnetohs pagasta-lohjelkus, ja waijadfigs, par orrestanteem schurp fuhstht.

Schmes, pagasta waldischanai tanni 7ta August (N 79.)
Pagasta wezzalajs Jann Bergmann.
Pagasta strichweris C. S. Kronberg.

Zaur scho ralfitu teel sinnamas darrihts, ta tanni 28ta Oktoberi Lehburga tils linnu-, lohpu-, dshewenu- un krahmu- tirgus noturrechts, tas plajjis, tur tas tirgus tils noturrechts, tils no muischas waldischanas eerahdhts. Kad tanni dohtumä tas tirgus feshdeenu ekruttihis, tad to tai nahlamä mandaga noturrechs.

Lehburga tai 22ta August 1867.
Muischas waldischanas wabrdä:
[N 67.] Cr. Lasinsky.

19ta Septembri tatra gadda teel Golt-befes pufemuischa „Wieslum“ (Wal-las kreise, Alulfnes basnizas draudse) weens stingu-, lohpu- un krahmu-tirgus noturrechts.

Schwel-lohziinu (spizju) ehweletaji warr darbu dabubht
C. Drelflet un beedra fabrikt.

B. Reutz wihna-pagrabä, Kungu- un Winzeelu stuhri, Bafaldina namma, par lehtu tirgu pahrdohd wiffadus wihnus, ka arri rumu un arrafu. Pahrdewejs galwo, ka winna preze ihsten labba effoht.

Wiffadus naudas-papihrus,
kas labbi rentes nef,
pehrt un pahrdohd pehz katra laila wehribas sawa kantori Rihga, Londones traateeri, appalscheja tahschä.
C. S. Salzmann.

A. un W. Wetterich
apteela-prezzu- nu pehrwju-bohde pee Behtera basnizas N 2 warr dabubht
hito Ollandeschu lohpu- un peena-pulweri un fillum-sahles pohda pehrwejjamas no 1 rub. 30 kap, lihof 2 rub 1ma is nummeris un balla pehrwejjamas 3 rub. 75 kap. arri no 1ma nummera. Lapat arri te warr dabubht wiffas zittas pehrwejs par lehtalo tirgu.

Drubteras lihniju fehlu-tihrijamas maschines (treschichotles) no labbalahs fortes irr pahrdohdams fehlu-strichwera kantori pils-eela, Drachen-Saunas fehlu-tihrijamas maschinas (treschot-fas) lehti pahrdohd
A. K. Fielig,
Wezz-Rihga Nr. 10.

Wiffseem muhsu draugeem un passhiteem zaur fcheem ralfiteem sinnamu barram, ta meh sawu pall-tambari un pehrwju-bohdi leelaku is ralfidami, stary scho un Kalkina mahi-weetu, Behterburgas Ahrrihgä kalfu-eela Nr. 9, zittureiseja meddus-lahschu bohdes-weeta weenu
fahls, silku un lappu-tabakas magasibui

effam eeritjeuschu, tur pahrdohsim pa leelachm un majahm dalkahm wiffadas fortes fahls, silles, lappu- tabaku, wahgu- smehru, spizklus, seepes, swezjes u. t. j. pr.
Apsohlidami rittigu swarru un labbas prezjes par wifschelkato zennu, luhfsam ta ta lihof schim mums ustizjeuschu, arri us preelschu muhsu jannu magasibui lai apmelle.
Ed. Dietemann un beedris.

Zaur fcheem ralfiteem dareu sinnamu, ka Limbalchu pilsfebtina sawa pahschä mahja efmu eetafijis bohdi, tur pahrdohdu dachadas semmju laudihm waijadfigas prezjes, ta: dseli, tabaku, fahli, silles, sahbalus, ahwas, swezjes, seepes un wehl zittas prezjes.
Fr. Rennis.

Dsimtmuischa Weefene, (Kursemme, Jaun- Felgawas aprakti) irr bruhis us nahlofcheem gabdeem isrentejas. Slaidralas sinnas par to isdohs muischas waldischana patte. Turpat arri irr pufsmuischa ar 150 puhru-weetahm arramas semmes, 100 puhru-weetahm plawu un 150 puhru-weetahm gannidu us 12 gabdeem isrentejama.

Muischas waldischana.

Ahgelskalfnä, Mufen-eela Nr. 15 teel weena mahja ar dahrsu pahrdohda. Jamelbahs turpat.

No Jurgeem 1868ta gadda Widssemme Suntaschu mahzitaja muischas lauki, lihof ar diwahm pee muischas semmes pederrigahm mahjabm, kas abbas 37 dalderu leelas, lohpa us renti isdohtami. Slaidralas sinnas dabujamas pee Suntaschu mahzitaja muischas waldischanas.

Teel pahrdohda weena mahja Behterburgas Ahrrihgä, treschä kwartali pee schoffejas, Nr. 138, polizejas Nr. 309.

Burmeelu Jauna muischa (Sternhof) teel weena ehgele ar 8 registereem par mehrenu malfu pahrdohda. Klafatalas sinnas isdohs turpat Jauna muischa pee rentneela
J. Lappin.

Weena mahja irr pahrdohdama Saksalauka stary Hilla un Lesemig muischahm, Aleksandera eela, Nr. 92. Klafatalas sinnas isdohs turpat tahs mahjas fainneels Berg.

Limbaschös.

La Limbaschös pee Dshew-eelas (rihta juhras-eelas) atrohdama dshwojama mahja ar nummuru 69 teel ar wiffahm tur peederigahm leetahm, ka arri lohku-auglu-dahrsu un safnu-dahrsu, sawada eemesta deht pahrdohda. Klafatalas sinnas dabubht pee apteeler-kunga Th. Gohlhaer Limbaschös un pee Koll. Wffel-kunga Sunganmeister, leelaja Aleksander-eela numm. 100. Rihga.

Bihrin- un Sila-muischa teel labdas 50 femneelu mahjas pehz jaunas mehroschanas un eebaldischanas un no dachabu dahlder-leelumu pahrdohdas. Zaur schahs muischas rohbeschahm Behterburgas un Limbalchu, ta arri zitti leelzelli eet; arri irr zittas no schahm mahjabm pee juhrmallas ar labbu swelofschanu. Birzeji lai lihof 1ma August f. g. pee leelungu Bihrin-muischa peeteizahs.

Diwas mahjas ar tabdu weetu, tur ubdens-dstirnavas warr, un irr brikw buhweht, irr pahrdohdama Bihrin-muischa, Behterpupes draudse, netabl no Aribabbes. Slaidralas sinnas isdohs Bihrin muischas waldischana.

Teem, las wehletohs femneelu grunts gabbalus pirt, schi teel sinna dohta, ta Behju aprinki, Wezz-Kalzenawas kirspehle, Westolwas (Feheln) muischa schihis waffaras laika mahjas pahrdohdas teel.
W. barons Pahlen.

Tai 26ta Juli f. g. tilla is weenas drehbju-buhdinas Major-muischas juhrmallä zaur swelofschu atflehgu schihis leetas isagtas:

- 1) weens is lilla sibda ar tebranda pehrlehm tamburehts nauas-maks, kurrä eelschä bija: 8 Franzuschu selta-naudas gabbali.
- 1 Kreewu selta-naudas gabbala,
- 6 rubbuki eelsch silbercheinehm un
- 3 rubbuki sibta fudraba naua;
- 2) weena tumfuch pellesha kulles-grahmatina (Denkelbuch) ar melnu bantiti preelsch fahfelchanas, kurrä eelschä bija: 442 rub. eelsch silbercheinehm;
- 1 us Widssemes Larvast muischas usralfita, neattejama lihlu-grahmata (Psandbrief) no 500 rub. f. leeluma;
- 1 us Widssemes Ohlershof muischas usralfita, neattejama lihlu-grahmata no 100 rub. f. leeluma;
- 1 Widssemes lihlu-grahmata no 100 rub. f. leeluma;
- 1 Widssemes attejama lihlu-grahmata ar N 7960/33 no 500 rub. f. leeluma;
- 6 winnestibas-leeneschanas bittetes no ohtras leeneschanas ar N 37 un serijas-mummu-reem no 11,700 lihof 11,715;
- 1 no Slobka magistrat-teefas isdohta nobohschanas-lwichte un

dauds paradu- grahmata. Scho sagtu naudas-papihru pirlschana naw brikw. Kas pee scho sagtu leetu atdabuschanas palihof, dabhu 200 rub. f. gahda-malfas, Pinku-muischa pee arrendatora
Kufschmann.